

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości
(druk nr 145)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa dokonuje zmiany w przepisie ustawy o rachunkowości określającym zakres podmiotowy ustawy.

W świetle uchwalonych zmian, przepisów nowelizowanej ustawy nie będzie się stosowało do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Polski osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej **1 200 tys. euro**, a nie jak to było dotychczas **800 tys. euro** (zmiana art. 2 ust. 1 pkt 2). Konsekwentnie zmieniono także art. 2 ust. 2 tej ustawy, umożliwiając stosowanie zasad rachunkowości określonych nowelizowaną ustawą podmiotom wymienionym wyżej, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż limit określony w art. 2 ust. 1 pkt 2.

W związku ze zmianami dokonywanymi w art. 2, które wejdą w życie w trakcie trwania roku podatkowego, ustawodawca sformułował przepisy przejściowe. Podmioty, które na dzień 1 stycznia 2008 r. były obowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych, a w związku z podwyższeniem limitu przychodów, nie będą to tego obowiązane, będą mogły dokonać w 2008 r. zamknięcia ksiąg rachunkowych na ostatni dzień miesiąca, w którym wejdzie w życie opiniowana ustawa. Podmioty takie będą mogły prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 24a ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. W takim przypadku dochód stanowiący podstawę obliczenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych ustalać się będzie w sposób przewidziany dla podatników prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów, z uwzględnieniem dochodu wynikającego z

uprzednio prowadzonych ksiąg rachunkowych. Do określenia podstawy obliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2008 r. przyjmować się będzie dochód ustalony na podstawie prowadzonych ksiąg rachunkowych i podatkowej księgi przychodów i rozchodów. W przepisach przejściowych określono również zasady zawiadamiania naczelnika urzędu skarbowego o założeniu podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

W założeniu ustawodawcy ustawa ma prowadzić do ograniczenia utrudnień w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej przez małe i średnie przedsiębiorstwa związanych z obowiązkiem prowadzenia tzw. pełnej rachunkowości w formie ksiąg rachunkowych.

Ustawa nowelizująca wejdzie w życie po upływie 14 od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 16. posiedzeniu w dniu 30 maja 2008 r. w oparciu o dwa projekty: poselski i rządowy. Ostatecznie uchwalona ustawa odpowiada w swojej treści merytorycznym rozwiązaniom proponowanym w projekcie rządowym. Sejm dokonał w nim jedynie niewielkiej korekty techniczno-legislacyjnej w art. 1 ustawy nowelizującej (zmieniono techniczny sposób zapisu art. 1; zmiana ta pozostaje bez wpływu na merytoryczny kształt rozwiązań ustawowych). Projekt poselski ograniczał się jedynie do nowelizacji przepisów merytorycznych ustawy o rachunkowości - art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 (brak w nim było niezbędnych przepisów przejściowych).

III. Uwagi szczegółowe

- 1) art. 2 – przepis ten stanowi, że wskazane w nim podmioty, które na dzień 1 stycznia 2008 r. **były obowiązane** do prowadzenia ksiąg rachunkowych, a w związku z podwyższeniem limitu przychodów, nie będą to tego obowiązane, będą mogły dokonać w 2008 r. zamknięcia ksiąg rachunkowych na ostatni dzień miesiąca, w którym wejdzie w życie opiniowana ustawa. Przepis ten stanowi zatem **o podmiotach obowiązanych**, a nie podmiotach, które nie będąc obowiązanyymi decydują się na prowadzenie tzw. pełnej rachunkowości. Mając to na uwadze, art. 2 powinien odsyłać wyłącznie do art. 2 ust. 1 pkt 2, który statuuje obowiązek, a nie art. 2 ust. 2, który przyznaje prawo. Sytuacja prawna podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2, nie zmieni się bowiem po wejściu w życie ustawy nowelizującej. Analogiczna uwaga dotyczy art. 3 ust. 1.

Propozycja poprawki:

- w art. 2 oraz w art. 3 w ust. 1 skreśla się wyrazy "i ust. 2";

- 2) art. 3 ust. 1 – jak się wydaje, istotą art. 3 jest sformułowanie zasad postępowania przez podatnika, w sytuacji gdy zdecyduje się on zamknąć księgę rachunkową w oparciu o art. 2 opinowanej ustawy. Jeżeli przyjąć taką interpretację należy stwierdzić, że przepis art. 3 ust. 1 budzi wątpliwości interpretacyjne, w szczególności brak jest w nim bezpośredniego wskazania, że będzie on stosowany wyłącznie w sytuacji zamknięcia księgi rachunkowej (możliwe jest bowiem pytanie, czy wolą ustawodawcy jest umożliwienie równoległego prowadzenia przez podatnika księgi rachunkowej oraz podatkowej księgi przychodów i rozchodów?). Ponadto przyjmując interpretację sformułowaną na wstępie, powstaje wątpliwość, dlaczego art. 3 ust. 1 umożliwia, a nie nakazuje, prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Wydaje się, że wolą ustawodawcy nie jest pozostawienie podatnikowi dowolności w tym zakresie. Mając na względzie zapewnienie adekwatności przepisu do woli ustawodawcy, kierując się dyrektywą jednoznaczności przepisów oraz dążąc do wyeliminowania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych należałoby rozważyć wprowadzenie niżej zaproponowanej poprawki. Zakłada ona jednoznaczne wskazanie, że art. 3 ma zastosowanie jedynie wtedy, gdy podatnik zdecyduje się zamknąć księgę rachunkową na podstawie art. 2 oraz przesądza, że zamykając tę księgę podatnik jest zobowiązany założyć i prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów.

Propozycja poprawki:

- w art. 3 w ust. 1 po wyrazach "ich prowadzenia," dodaje się wyrazy "i które zamknęły księgi rachunkowe na podstawie art. 2 niniejszej ustawy," oraz wyraz "mogą" zastępuje się wyrazami "są obowiązane";
- 3) art. 3 ust. 2 – przepis ten stanowi o pisemnym zawiadomieniu naczelnika urzędu skarbowego **o założeniu** podatkowej księgi przychodów i rozchodów na 2008 r. Jednocześnie art. 3 ust. 1 stanowi, że w przypadkach określonych w tym przepisie, podatkowa księga przychodów i rozchodów prowadzona będzie na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 24a ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w przepisach rozporządzenia ministra finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów. W § 10 ust. 2 tego rozporządzenia, który jest odpowiednikiem art. 3 ust. 2 opinowanej ustawy, mowa jest o tym, iż podatnik ma obowiązek zawiadomić naczelnika właściwego urzędu skarbowego **o prowadzeniu** księgi. Jak się wydaje, zarówno rozporządzenie, jak i ustawa, stanowią o przekazaniu naczelnikowi urzędu skarbowego analogicznych informacji. Mając na uwadze zasadę techniki prawodawczej,

która nakazuje zapewnienie w ramach systemu prawnego konsekwencji terminologicznej (§10 Zasad techniki prawodawczej) należałoby rozważyć wprowadzenie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

- w art. 3 w ust. 2 wyraz "założeniu" zastępuje się wyrazem "prowadzeniu".

Jakub Zabielski

Starszy legislator